

BARBAROTTI 5 | TAMMI

HÅKAN NESSER

PIKKU-BURMAN TEURASTAJATAR

"Pikku-Burman teurastajatar on suurenmoinen lopetus Barbarotti-kvintetille ja yksi Nesserin parhaista kirjoista."

- BORAS TIDNING

Håkan Nesser

Van Veeteren -sarja:

Toden ja ilveen verkko (1993, suom. 1999)

Kaalbringenin kurkunleikkaaja (1994, suom. 2000)

Kotiinpaluu (1995, suom. 2001)

Syntymämerkki (1996, suom. 2002)

Komisario ja hiljaisuus (1997, suom. 2003)

Münsterin juttu (1998, suom. 2004)

Carambole (1999, suom. 2006)

Ewa Morenon juttu (2000, suom. 2007)

Pääsky, kissa, ruusu, kuolema (2001, suom. 2008)

Tapaus G – murha menneisyydestä (2003, suom. 2009)

Kim Novak ei uinut Genesaretin järvessä (1998, suom. 2005)

Barbarotti-sarja:

Sukujuhlat (2006, suom. 2011)

Kokonaan toinen juttu (2007, suom. 2012)

Herra Roosin tarina (2008, suom. 2013)

Yksinäiset (2010, suom. 2014)

Pikku-Burman teurastajatar (2012, suom. 2015)

HÅKAN NESSER

PIKKU-BURMAN
TEURASTAJATAR

Rikosromaani

Suomentanut
Päivi Kivelä

Kustannusosakeyhtiö Tammi · Helsinki

Huomautus johdannoksi

Kymlingen kaupunki löytyy kartalta suunnilleen samalla tarkkuudella kuin Burma, Ragnhildin täysihoitola ja Meidän Herramme.

Ruotsinkielinen alkuteos *Styckerskan från Lilla Burma* ilmestyi 2012.

Copyright © Håkan Nesser, 2012

First published by Albert Bonniers Förlag, Stockholm, Sweden

Published in the Finnish language by arrangement with

Bonnier Group Agency, Stockholm, Sweden

Suomenkielinen laitos © Kustannusosakeyhtiö Tammi 2015

Painettu EU:ssa

ISBN 978-951-31-7798-0

I

29. huhtikuuta 2012

1

Aivan tavallinen aamu.

Hän heräsi, ja jos huoneessa mahdollisesti oli jokin muutos joka olisi ollut havaittavissa, hän ei sitä havainnut.

Hiljaisuus oli tuttu. Ohuiden verhojen läpi kajastava harmaa aamuvalo oli tuttu. Kaikki oli niin kuin ennenkin – *tuntui olevan*: matala kivipenkki ikkunan alla ja korituoli hämärimmässä nurkassa, heidän vaatteensa ripustimilla, harvalehtinen palmu, lasten valokuvat rivissä seinällä ovenpielessä; kaikki oli samoin kuin siitä asti kun he olivat muuttaneet taloon neljä vuotta sitten.

Ja sisimmässä: unen katkelma – kuulusteluhuone, pöytä ja sen takana kasvoton iäkäs mies joka oli juuri sanonut jotain merkittävää – se haihtui pois, katosi omaan salaiseen maiseumaansa.

Ja jäsenien ja nivelien raskaus ja uupumus, sekin oli tuttua ja lisääntyvää, hän oli viisikymmentäyksi, ei siitä tarvinnut välittää, todeta vain ja hyväksyä. Hän käänsi päätään ja katsoi kelloa. Kaksikymmentä yli kuuden. Kello soisi kymmenen minuutin kuluttua. Hän ojensi haluttomasti kätensä ja painoi herätysnapin alas. Käänsi vaivalloisesti kylkeä ja laski oikean käsivartensa Mariannen päälle. Työnsi käden peiton alle voidakseen koskettaa vaimon ihoa. Hitaasti, varoen.

Vielä sekunnin aamu oli tavallisista tavallisin.

Sitten hän sävähti hereille kuin sähköiskun saaneena – se levisi kädestä käsivarteen ja koko kehoon. Löi päähän kuin jääsalama.

Kylmyys. Poissaolo.

Ehdoton liikkumattomuus ja hiljaisuus. Jokaisen solun jokainen atomi hänessä tajusi mitä oli tapahtunut ennen kuin tietoisuuden sitkeä kalvo puhkesi mykkään huutoon ja kieltoon.

Se oli tapahtunut.

Se on tapahtunut. Muutaman hetken mielessä kaikuivat vain nämä kolme sanaa. Ei mitään muuta.

Se on tapahtunut. Se on tapahtunut.

Jonkin ajan kuluttua vähän enemmän.

Tämä on todellisuutta. Ei pelkoa. Ei kuvitelmaa. Se on tosiaan tapahtunut.

Minä makaan tässä.

Marianne makaa tässä.

On aamu.

Me makaamme tässä aamulla ihan tavallisen yön jälkeen.

Mutta vain minä makaan tässä.

Hän ei makaa minun vieressäni. Ei enää koskaan makaa minun vieressäni.

Se on tapahtunut.

Se on tosiaan tapahtunut.

Uudestaan hän laski kätensä vaimon päälle. Hitaasti, varoen.

Hänen ruumiinsa päälle ehkä. Mutta ei hänen. Niin kylmä ei ole kukaan.

Kuollut.

Kello oli 6.26 aamulla. Oli huhtikuun 29. päivä vuonna 2012. Marianne oli kuollut. Niin asia oli, ei mitenkään toisin.

Ei mitenkään toisin.

Mariannen silmät eivät olleet kunnolla kiinni. Eikä suukaan. Aivan kuin hän olisi vieläkin katsellut viimeistä näkyä. Kuin olisi aikonut sanoa hänelle jotain kaikkein viimeisellä hetkellä.

Ehkä hän oli sanonutkin. Sanonut hänelle jotain, muutaman sanan jotka ehkä olivat kantautuneet hänen unensa raskaan panssarin alle. Tai sitten eivät.

Tai ehkä Marianne oli kuollut nukkuessaan? Sitä hän ei saisi koskaan tietää. Eikä koskaan lakkaisi miettimästä.

Minä makaan tässä vielä, hän ajatteli. Ja olen ainoa joka tietää. Vielä voi uskotella itselleen, että kaikki on ennallaan. Saattaa myös olla että nukun ja kaikki onkin vain unta. Ei se voi tapahtua näin käsittämättömän nopeasti. Se on mahdotonta. Yhdessä sekunnissa. Se ei kerta kaikkiaan ole...

Kaikki nämä ajatukset olivat kuitenkin ohuempia kuin saipuaakuplan seinämä puhkeamishetkellä.

Ja ne puhkesivat. Kaikki hajosi.

Marianne? hän kuiskasi.

Marianne?

Ja jossain hänen sisällään vaimon ääni vastasi.

Minä en ole täällä.

Olen pahoillani puolestasi, mutta olen jatkanut eteenpäin.

Olen pahoillani sinun ja lasten puolesta.

Pidä huoli lapsista. Minä rakastan teitä. Tämä on vaikeinta teille, mutta me tapaamme taas jonain päivänä. Tiedän sen.

Hän tarttui Mariannen käteen, ja vaikei se enää kuulunutkaan Mariannelle, hän piteli siitä kiinni. Tunsi sen mykän kylmyyden, piteli siitä kiinni ja sulki silmänsä.

Viittätoista vaille seitsemän hän nousi. Hän oli kuollut lasten liikkuvan talossa, oli aika kertoa heille että heidän äitinsä oli kuollut.

Kuollut sängyssään joskus yöllä.

Aneurysma luultavasti niin kuin edellisellä kerralla. Pieni verisuoni oli puhjennut aivoissa. Puolitoista vuotta sitten. Hän oli osannut varautua. Mahdollisuus, että se voisi tapahtua uudestaan, oli kalvanut häntä kuin myrkytetty piikki. Nyt se piikki oli poissa.

Ennen kuin hän pääsi ovelle, suru heitti hänet kumoon. Se tuli takaapäin kuin myrskytuuli ja hän kaatui kasvoilleen lattialle. Makasi siinä kuin kouristuksessa, kunnes onnistui ristimään kädet ja pyytämään Jumalalta voimaa.

Voimaa mennä alakertaan keittiöön, kutsua lapset pöydän ympärille ja kertoa.

II

Toukokuu 2012

Kesäkuu 1989

2

Eva Backman koputti oveen ja astui sisään.

Seisahtui kynnykselle ja katsoi ympärilleen. Asunander seisoi ikkunan edessä selin häneen ja puhui puhelimeen. Kirjoituspöydän takana seinän vieressä oli pino muuttolaatikoita. Kahdeksan tai kymmenen, jos hän laski oikein. Tarvitsiko pomo tosiaan niin monta? Kun hän itse jonain päivänä tyhjentäisi huoneensa, yksi varmaan riittäisi. Sitten joskus kaukaisessa tulevaisuudessa.

Tai kaksi pahvilaatikkoa.

Asunander oli kuitenkin komisario ja pomo, siinä oli tietysti ero. Hän oli majoittunut tässä avarassa huoneessa yli viisitoista vuotta ja kerännyt kaikenlaista. Esimerkiksi kirjoja oli melkoinen valikoima, valtaosa luultavasti hänen omiaan. Backman oli ajatellut niin ennenkin ja silmäillessään kirjojen selkämkyksiä hän ajatteli niin taas, odotellessaan että pomo lopettaisi puhelunsa. Lukeva poliisi. Historiaa oli eniten, sekä rikoshistoriaa että yleistä. Sanakirjoja ja tietokirjoja. Puoli metriä kaunokirjallisuutta.

Olikohan pomolla hieno viskipullo ja muutakin kirjarivien takana? Tai kirjoituspöydän laatikossa? Asunanderissa oli puolia joita hän ei ollut kunnolla kartoittanut, ja koska pomo oli jäämässä eläkkeelle vajaan kahden kuukauden kuluttua, tämä saisi varmaankin viedä salaisuutensa mukanaan.

Ajatteli ylikonstaapeli Backman ja istui vierastuoliin.

Asunander lopetti puhelun, kääntyi ja nyökkäsi hänelle. Keinahteli pari kertaa kantapäillään ennen kuin meni istumaan pöytänsä taakse.

”Olet alkanut siivota?”

Backman osoitti laatikoita. Asunander vilkaisi häntä. Hän ajatteli ettei ollut koskaan tutustunut pomoon kunnolla kaikkina näinä vuosina eikä tutustuisi viimeisinä viikkoinakaan. Niin kuin ei kukaan muukaan. Asunander oli mikä oli. Yksinäinen susi.

”Toivosella oli muutama ylimääräinen laatikko. Hänhän vaihtoi huonetta maaliskuussa. Toi ne aamulla.”

Backman nyökkäsi.

”Mutta ei ollut tarkoitus keskustella minun poismenostani.” Asunander yskähti ja kaiveli paperikasojaan. ”Vaan Barbarottista. Miten hänen laitansa oikein on? Onko minkäänlaista toipumista havaittavissa?”

Backman huokaisi ja mietti mitä vastata.

Toipumista? Hän katseli hetken Asunanderin synkkiä kasvoja. Oliko noiden ryppyjen ja norsunnahan alla ymmärrystä? Hiven lämpöä ja inhimillisyyttä, vai olivatko vuodet ja kyllästymisen ja yksinäisyys hioneet pois viimeisetkin myötätunnon hivenet?

Vaikea sanoa.

Mariannen kuolemasta oli kolme viikkoa, hautajaisista runsas viikko. Hän oli puhunut Barbarottin kanssa lähes joka päivä. Useimmiten pari kolmekin kertaa. *Yrittänyt puhua hänen kanssaan.* Viimeksi nyt aamulla. Hän ei tiennyt, voiko tässä yhteydessä puhua toipumisesta. Ainakaan hän ei ollut huomannut mitään sellaista, mutta mitä Barbarottin vaisun käytöksen alle kätkeytyi, siitä hänellä ei ollut aavistustakaan.

Kuin tummaa vettä ohuen jään alla metsälammessa, niin hän oli ajatellut viimeksi tänä aamuna ja se oli luultavasti melko osuva kuvaus tilanteesta.

"Hän tulee käymään iltapäivällä."

"Tiedän", Asunander sanoi. "Kysymys kuuluu siis, mihin me voimme häntä käyttää."

"Käyttää?"

"Älä takerru sanoihin. Ymmärrät kyllä mitä tarkoitan."

"Minä luulen että hänelle tekisi hyvää päästä töihin", Backman sanoi.

"Me emme voi harjoittaa terapiatoimintaa", Asunander sanoi. "Emme edes tällaisessa tilanteessa. Älä käsitä väärin, kyllä minullakin on sydän rinnassa."

"Sitä en ole koskaan epäillyt", Backman sanoi. Kyllä olen, hän ajatteli. Montakin kertaa.

"No?" Asunander kysyi.

Backman mietti hetken. "En oikein tiedä missä kunnossa hän on", hän tunnusti. "Enkä tiedä missä määrin hän pystyy tekemään töitä."

"Hän on hemmetin hyvä poliisi", Asunander sanoi. "Hankala mutta hyvä."

Ja sinä olet hemmetin hankala pomo, Backman jatkoi sisäistä yksinpuheluun. Ehkä hyväkin, mutta ehdottomasti hankala.

"Siinä olet oikeassa", hän sanoi.

"Vaimon äkkikuolema ei tietenkään muuta ketään paremmaksi. Luultavasti vain entistä hankalammaksi."

Asunander nojasi tuolinselustaan ja risti kädet niskan taakse. Katseli kattoon ja tuntui miettivän viimeisintä väitettään.

Ei paremmaksi vaan hankalammaksi?

Backman oli hetken hiljaa ja mietti, mitä Asunander oikeastaan hänestä tahtoi. Odottiko pomo tosiaan, että hän arvioisi Barbarottin työkuntoa – vai oliko hänet kutsuttu vain koska tilanne vaati pientä tunnustelua.

Asunander ei kuitenkaan yleensä tyytynyt vain tunnustelemaan tilannetta eikä halunnut jutella niitä näitä. Luultavasti pomo tarvitsi tosiaan apua. Halusi kuulla hänen harkitun mieli-

piteensä siitä, millaisia työtehtäviä voisi antaa hankalalle mutta hyvälle rikosylikonstaapelille, jonka vaimo oli kuollut vain 47-vuotiaana ja jättänyt miehensä yksin viiden teini-ikäisen lapsen kanssa... suruun, jonka laajuutta ja syvyyttä ei voinut kuvitellakaan. Niin, juuri se oli varmaankin ongelma, jonka Asunander halusi hänen ratkaisevan puolestaan.

”Fängströmin juttuun häntä ei ehkä voi ottaa”, hän sanoi. ”Se ei olisi oikein.”

Asunander nyökkäsi jurosti mutta ei kääntänyt katsettaan katosta. Backmanin ajatukset alkoivat pyöriä Fängströmin tapauksessa, sille ei voinut mitään. Eikä se tietysti ollut ihme-kään; tapaus oli vain kahden vuorokauden takainen ja hän oli ollut mukana tutkinnassa ensi hetkestä alkaen. Raymond Fängström, 29-vuotias naimaton mies, oli maannut kuolleena keittiönsä lattialla sunnuntaiamuna, kun hänen hellä äitinsä oli tullut auttamaan taloustöissä. Siivoamaan ja sillittämään ja mitä nyt tarvittiinkin. Mies oli maannut vatsallaan kädet allaan liedin ja tiskipöydän ja jääkaappipakastimen välisessä solassa, ja hyvin pian todettiin että hän oli maannut siinä myöhäisil-lasta asti. Hän oli oksentanut melko runsaasti ja pää lepäsi oksennuslammikossa. Pöydällä oli aterian tähteet, kaksi henkilöä oli kaikesta päätellen syönyt spagettia ja jauhelihakastiketta ja juonut pullollisen punaviiniä.

Fängströmin päivällisvieraan henkilöllisyys ei ollut toistaiseksi selvinnyt, mutta poliisilääkäri Herbert Lindman, joka oli yleensä oikeassa ainakin kolmessa tapauksessa neljästä, oli väittänyt jo tutkittuaan vainajaa muutaman minuutin, että kyseessä oli hyvin todennäköisesti myrkytys. Niinpä viinistä samoin kuin spagetista ja jauhelihakastikkeesta oli otettu näytteet, samoin Fängströmin vatsan sisällöstä – sekä oksennetusta että vatsaan jääneestä – ja lähetetty ne Valtion rikostekniseen laboratorioon Linköpingiin, mistä vastaukset tulisivat aikanaan. Viikon sisällä toivottavasti.

Ongelma ei ollut pelkästään siinä, että Raymond Fängström oli kuollut epäselvissä olosuhteissa. Ongelma oli myös siinä, mikä hän oli ollut: Ruotsidemokraattien valtuustoryhmän puheenjohtaja vuoden 2010 kunnallisvaaleista lähtien. Sellaisia-kin arveluita oli jo esitetty, että kyseessä oli poliittinen murha. Että Fängström oli joutunut vihamielisen äärivasemmiston uhriksi. Ehkä syyllinen oli joku maahanmuuttaja tai homoseksuaali, Fängströmin edustamalla politiikalla ja muukalaisvas-
taisilla mielipiteillä riitti vastustajia ja hän oli ajanut näkemyksiään tarmokkaasti kunnanvaltuustossa, jossa ryhmä oli vaa'ankieliasemassa.

Niin äänekkäitä kuin näiden arvelujen esittäjät olivatkin, heitä oli vain muutama. Sillä ei kuitenkaan ollut merkitystä. Tiedotusvälineet olivat innostuneet tapauksesta, sekä valtakunnalliset että paikalliset. Ruotsissa tehtiin harvoin poliittisia murhia ja tiedotustilaisuudessa Kymplingen poliisitalolla oli ollut maanantaina yli viisikymmentä toimittajaa.

Eva Backman oli kuulustellut tähän mennessä kuutta todistajaa, jotka olivat olleet enemmän tai vähemmän tekemisissä edesmenneen ruotsidemokraatin kanssa, ja listalla oli vielä kaksitoista henkilöä lisää. Hän ei odottanut keskusteluja mitenkään innokkaasti. Viimeksi eilen hän oli puhuttanut Sigmund Stilleriä, puolueen paikallista kakkosmiestä, josta ilmeisesti tulisi Fängströmin seuraaja. Muistellessaan keskustelua hän puri vieläkin hammasta niin että narskui.

Stiller ei ollut halunnut asianajajaa avukseen, mutta sen sijaan hän vaati henkivartijoita. Hän uskoi että vasemmistoterroristit uhkasivat häntäkin, ja saman hän oli kertonut likimain kaikissa mahdollisissa tiedotusvälineissä. Hänen mielestään joka ikisen ruotsidemokraatin pitäisi saada turvamies – ehdotus jonka puolueen johto Tukholmassa kuitenkin torjui väliittömästi. Tai Skånessa vai missä he nyt olivatkin; Eva Backman oli jo muutaman tunnin tutkinnan jälkeen ajatellut että olisi

mielummin liikennepoliisi tai huumeepoliisi tai mitä tahansa, kunhan ei rikosylikonstaapeli, joka selvitteli rasistin kuolemaa.

Ruotsidemokraatit eivät kylläkään nimittäneet itseään rasisteiksi nyt kun heistä oli tullut edustuskelpoisia ja he olivat päässeet valtiopäiville, mutta kunnallisella tasolla heidän mieliteissään ei ollut pienintäkään epäilyksen sijaa, ei ainakaan Kymlingessä. Toimittuaan vajaan kaksi vuotta valtuustossa Raymond Fängström oli onnistunut todistamaan kuntalaisille kaksi asiaa: hän vihasi kaikkia Alppien eteläpuolella syntyneitä ihmisiä eikä hän ollut mikään välkky.

Keskustelussa selvisi, että Sigmund Stiller (Eva Backman oli jo saanut selville että mies oli alkuperäiseltä nimeltään Jan Johansson niin kuin se kuuluisa jazzpianisti, mutta oli vaihtanut nimeä koska häntä oli kiusattu koulussa) ei jäänyt ainakaan jälkeen ryhmänsä puheenjohtajasta tässä suhteessa.

”Miksi sinä luulet, että Fängströmin kuolema johtui poliittisista syistä?” Backman kysyi.

”No totta helvetissä”, Stiller vastasi. ”Ne vainoaa meitä.”

”Ketkä?”

”No ne. Muslimit. Maahanmuuttajat. Raymond murhattiin, tästä alkaa suuri rotusota, tajuatko?”

”Niin juuri”, vahvisti henkivartija, Hank-niminen mies joka näytti painavan sataviisikymmentä kiloa. ”The hit has shit the fan.”

Ei, olisi taatusti väärin päästää Barbarotti tutkimaan Fängströmin juttua.

”Hän saa pysytellä erossa siitä”, Asunander sanoi. ”Ei hän varmaan niin stressaavia töitä tarvitse?”

”Ei liian suurina annoksina”, sanoi Backman.

Asunander laski kätensä pöydälle ja penkoi taas papereita. Näytti muuttavan mielensä ja otti oikeasta ylälaatikosta ruskean kansion.

"Mitä arvelet tästä?"

Asunander ei irrotanut otettaan kansiosta mutta käänsi sen niin että Backman näki mitä kannessa luki.

Arnold Morinder

Pelkkä nimi, Backman ei muistanut heti mihin se liittyi. Jokin kello kyllä kilisi, mutta hän ei ollut tutkinut tapausta. Enempää kuin ehkä jotain pientä haaraa. Asunander avasi kansion ja mutisi jotain, mistä Backman ei saanut selvää.

"En oikein muista", hän tunnusti. "Se oli se mies jolla oli sininen mopo, vai mitä?"

"Juuri se", Asunander sanoi. "Jutusta on viitisen vuotta. Ja se jäi selvittämättä."

"Niin, sen minä muistan", Backman sanoi. "Mutta minä en ollut varsinaisesti mukana tutkinnassa. Se taidettiin lopettaa aika pian, eikö niin?"

"Niin lopetettiin", Asunander vahvisti ja väänsi pahantuu-
lisesti suutaan. "Se jäi selvittämättä. Tutkinta juuttui paikal-
leen. Eikä sitä pirulaista koskaan löydetty."

"Katoamiset", totesi Backman. "Vaikeita selvittää."

"Niinpä."

Backman mietti. "Mitä Barbarotti sinun mielestäsi voisi tehdä asialle?"

Asunander kohautti olkapäitään. "Olisipahan jotain puu-
haa. Eikö se kuulunut hoitomääräykseen? Ja jos hän ei saa mi-
tään selville, niin ei siitä haittaakaan ole."

Backman ei vastannut.

"Voisitko ystävällisesti katsoa aineiston läpi ennen kuin an-
nat sen Barbarottille", Asunander sanoi yrittäen ilmeisesti näyt-
tää siltä kuin he olisivat tehneet yhteisen päätöksen. "Niin että
voit esitellä sen hänelle iltapäivällä. Mutta hän saa tutkia jut-
tua yksin, muista se. Yhden hengen tutkinta, emme voi tuhlat

oikeita resursseja tällaiseen. Viikko tai pari niin että hän saa vähän totutella, mitä ylikonstaapeli siitä arvelee?”

”En arvele yhtään mitään”, Backman sanoi.

”No sitten”, sanoi Asunander. ”Syyttäjälle on ilmoitettu, mutta ei mitään virallisia kuulusteluja. Vain varovaista tunnustelua, selitä se Barbarottille.”

Varovaista tunnustelua? Backman ajatteli ärtyneenä suljettuaan oven perässään. Yhden hengen tutkinta? Jos aikoi tehdä töitä, eikö ollut parempi tehdä niitä kunnolla? Vai?

Barbarotti tietysti näkisi Asunanderin šakkisiirron läpi. Käsitittäisi, että oikeastaan oli kyse pelkästä työharjoittelusta. Koska hänen ei uskottu pystyvän kunnan töihin.

Mutta ehkäpä tämä olikin juuri oikea ratkaisu? Gunnar Barbarottin omastakin mielestä paras lääke tässä tilanteessa? Suoja-työpaikka syrjässä varsinaisesta poliisityöstä.

Siis jos Barbarottilta olisi kysytty.

Ja jos hänellä oli omaa tahtoa. Siitä ei ollut juuri näkynyt merkkejä heidän keskusteluissaan. Ei suoraan sanoen minkäänlaisia.

Suru, Backman ajatteli mennessään huoneeseensa. Siitä tässä on kyse. Sielun ikiroudasta.

3

Morinderin tapaus kyllä liittyi Arnold Morinderiin, mutta päähenkilö hän tuskin oli.

Se rooli kuului hänen avovaimolleen, ja siihen oli syynsä. Eva Backmanilta kesti kaksikymmentä minuuttia lukea yhteen-veto läpi – sen oli kirjoittanut ylikonstaapeli Borgsen, jota sanottiin totisen ilmeensä takia Sorgseniksi – ja vaikka hän ei ollutkaan juuri osallistunut tutkintaan, hän muisti tapauksen aika hyvin nyt kun sai aineiston eteensä.

Tapaus sattui elokuussa 2007. Siis vajaat viisi vuotta sitten, kuten Asunander oli sanonutkin. Arnold Morinder, 54-vuotias sähköasentaja, joka oli töissä Buttros El -nimisessä kymlingeläisessä firmassa, oli kadonnut kesämökiltään Kymmenin pohjoisrannalta. Hän oli lähtenyt mopolla Kerransheden Statoilille ostamaan sanomalehteä. Kun häntä ei kuulunut takaisin kolmeen vuorokauteen, hänen avovaimonsa Ellen Bjarnebo soitti poliisille. Ylikonstaapeli Sorgsen ja konstaapeli Wennergren-Olofsson kävivät puhuttamassa häntä. Rikosta epäiltiin melkein heti.

Juuri minkäänlaisia viitteitä siihen suuntaan ei tosin ollut – ei alussa eikä oikeastaan myöhemminkään – paitsi että Ellen Bjarnebo oli se mikä oli.

Pikku-Burman teurastajatar.

Sillä nimellä hän oli saanut 1980-luvun lopulla hetkellistä ja synkkää kuuluisuutta. Pikku-Burma oli keskikokoinen maa-

tila noin viisi kilometriä Kymlingeestä koilliseen, ja siellä hän oli asunut miehensä ja lapsensa kanssa. Naapurissa oli Iso-Burma, ja tiloille johtava tie oli nimeltään Burmavägen, sillä tien kuuluisaa kaimaa oli rakennettu Aasiassa samoihin aikoihin 1930-luvulla kun tilat perustettiin. Uudistilalliset olivat kaksi veljestä, Sven ja Arvid Helgesson, ja viisikymmentä vuotta myöhemmin Arvidin poika Harry oli teurastettu.

Lyöty kuoliaaksi lekalla ja sitten paloiteltu. Se tapahtui kesäkuun alussa 1989, ja viisi kuukautta myöhemmin hänen vaimonsa Ellen Helgesson, omaa sukua Bjarnebo, tuomittiin murhasta ja hautarauhan rikkomisesta ja lähetettiin Ruotsin ainoaan naisvankilaan Hinsebergiin, joka sijaitsi Frövin lähistöllä Bergslagenissa. Siellä hän istui kunnes vapautui yksitoista vuotta myöhemmin.

Tapaus oli synkkä, Eva Backman muisti sen ja asia tuotiin selvästi esiin myös yhteenvedossa – Sorgsen oli omistanut sille muutaman sivun, tarkka mies kun oli. Backman oli seurannut paloittelumurhan tutkintaa vain televisiosta ja lehdistä. Hän oli kyllä jo valmistunut poliisikoulusta mutta oli silloin äitiysvapaalla, vanhin hänen kolmesta pojastaan oli juuri syntynyt.

Pikku-Burman teurastajatar?

Nainen oli siis päässyt Hinsebergistä marraskuussa 2000. Muuttanut takaisin Kymlingeeseen, kerrostaloasuntoon, ja saanut työpaikan postista. Siellä hän oli työskennellyt kesän 2007 tapahtumiin asti, viimeiset vuodet pankkipalveluissa. Olivatko-han muut työntekijät tienneet, että heidän joukossaan oli murhaaja? Ehkä olivat, ehkä eivät, kyllä kai jonkun oli täytynyt tietää hänen taustastaan kun hänet palkattiin? Vaikkei Kuninkaallinen postilaitos enää ollutkaan sitä mitä ennen.

Ellen Bjarnebo – hän oli ottanut tyttönimensä takaisin jo ennen oikeudenkäyntiä 1989 – oli muuttanut asumaan Arnold Morinderin kanssa suunnilleen vuotta ennen kuin mies katosi mopollaan. Sorgsenin yhteenvedosta ei käynyt ilmi miten he

olivat tavanneet, mutta he olivat asuneet kerrostalokolmiossa Rockstassa kesäkuusta 2006 alkaen. Morinder oli ollut aiemmin naimisissa mutta hänellä ei ollut lapsia. Kesämökin Kymmenin rannalla hän oli perinyt isältään 70-luvun puolivälissä.

Sähköasentajan katoamista alettiin siis tutkia. Tutkintaa johti syyttäjä Månsson, joka tunnettiin poliisipiireissä Touho-Månssonina, ja hän touhotti edelleenkin. Backman ihmetteli, miten hän oli suostunut siihen että tutkinta melkein avattiin uudelleen – vai miten asia pitäisi ilmaista? Ehkä Asunander ei ollut kertonut hänelle yhtään mitään, sekään ei olisi mikään ihme. Komisarion ja syyttäjän yhteistyö oli toiminut kaikki nämä vuodet suunnilleen yhtä hienosti kuin pyörät soutuveneen alla.

Joka tapauksessa heti alkuvaiheessa oli todettu, että Morinder oli tankannut Kerransheden huoltoasemalla ja ostanut Af-tonbladetinsa niin kuin oli aikonutkin, mutta mitä hänelle sen jälkeen oli tapahtunut, se jäi arvoitukseksi. Runsas viikko katoamisen jälkeen löytyi hänen moponsa, vanha sininen Zündapp, suolta noin kahdeksan kilometrin päästä kesämökiltä. Kyseinen suo, Stora Svartkärret, oli tunnettu hyttyspaljoudestaan, ja viikon ajan suuri joukko poliiseja ja eri aloille erikoistuneita rikospaikkatutkijoita haravoi aluetta, mutta suolta ei löytynyt mitään mikä olisi selvittänyt Morinderin kohtaloa.

Jos oli kahlata porskuttanut viikon siellä hyttyshelvetissä oli varmaan melko kyllästynyt koko juttuun, ajatteli Eva Backman. Ei ihmekään, että tutkinta lopetettiin. *Ei selvitetävissä*, kuten sanottiin.

Pikku-Burman murhan ja Arnold Morinderin katoamisen välissä oli kahdeksantoista vuotta, Backman ajatteli seuraavaksi. Ja katoamisesta oli nyt viisi vuotta.

Sopiva tehtävä surun murtamalle rikosylikonstaapelille? Vai kenellekään? Mitä Asunanderilla oikein oli mielessään? Vai oliko mitään?

Hyviä kysymyksiä. Backman katsoi kelloa. Lounasaika.

Aika valmistautua tapaamaan Barbarotti, kun tämä ensimmäisen kerran Mariannen kuoleman jälkeen tulisi käymään Kymlingen poliisitalolla. Tehtävä sekin.

Ei paremmaksi vaan hankalammaksi?

Hän huomasi äkkiä voivansa pahoin.

Barbarotti-sarjan komeassa päätösosassa rikoskonstaapeli Gunnar Barbarotti toipuu suuresta surusta. Töissä hänelle annetaan terapiamielessä vanha, selvittämättä jäänyt tapaus. Tai oikeastaan kaksi.

Kymlingen kaupungissa Ellen Bjarnebo tunnetaan Pikku-Burman teurastajattarena, joka parikymmentä vuotta sitten tappoi ja paloitteli miehensä perheen surkealla maatilalla. Ellen liittyy myös tuoreempaan Arnold Morinderin katoamistapaukseen. Barbarotti ryhtyy tutkimaan tuon salaperäisen naisen taustoja ja alkaa epäillä, ettei kaikki olekaan kuten on luultu. Ellenin tapaan myös Barbarotti joutuu pohtimaan, miten jatkaa elämää sen jälkeen, kun pahin kuviteltavissa oleva on jo tapahtunut.

”Italialaissyntyisestä Barbarottista kertovat kirjat kuuluvat niihin, joita ei unohda.”

- GÖTEBORGS-POSTEN

